

Kindsoldaten

oorlog is geen kinderspel

Charles (12):
"Ik was zo bang dat ik dood zou gaan"

Mary (14):
"Ik moest trouwen met de commandant"

Pamela (13):
"Zelfs als ik niet slaap heb ik nog nachtmerries"

300.000 kindsoldaten kunnen niet spelen. Ze moeten vechten.

- 1 Inleiding
- 2 Het verhaal van Mary
- 3 Kindsoldaten- de feiten op een rijtje
- 4 Waarom kindsoldaten?
- 5 Wat doen kinderen in het leger?
- 6 Gevolgen
- 7 Het verdrag van de rechten van het kind over kindsoldaten
- 8 Wat doet World Vision eraan?
- 9 Kom in actie!
- 10 Handige (web)adressen
- 11 Ideeën voor leraren

I - INLEIDING

Je kent ze vast wel, de verhalen over de Tweede Wereldoorlog. Van je oma, uit geschiedenisboeken of van tv. Spannende verhalen zijn het, over onderduikers en uren fietsen op een fiets met houten banden om een beetje eten te halen. Misschien heb je er wel eens over nagedacht wat jij gedaan zou hebben in de oorlog. Stel je voor dat er in jullie huis een Joods gezin of een Engelse parachutist verstopt zat. Dat zou best spannend geweest zijn, net een film...

Voor 300.000 kinderen is meevechten in een oorlog dagelijkse realiteit. Als oorlog echt is en niet alleen uit een film of uit een geschiedenis boek, is het helemaal niet leuk of spannend. Kindsoldaten zijn juist doodsbang. Lees maar in het verhaal van Mary.

2 - HET VERHAAL VAN MARY

Mary (dit is niet haar echte naam) woont in Oeganda. In 1996, op haar veertiende, werd ze ontvoerd door 'The lord's resistance army', een rebellenleger in Oeganda dat vecht tegen het regeringsleger. Dit is haar verhaal...

Op een avond in 1996 is Mary samen met een groepje mensen op weg naar huis. Ze hebben boodschappen gedaan in Gulu, een stad in de buurt. Plotseling worden ze overvallen door dertig gewapende rebellen. "Ik was bang en rende het bos in om me te verschuilen" vertelt Mary. "Een man riep me terug: als je probeert te vluchten, schiet ik je neer! Hij haalde me terug en sloeg me. Mijn hele lichaam trilde van angst. Ik was zo bang, want ik wist dat ze me gingen vermoorden. Een van de rebellenleiders was getrouwd met een meisje uit mijn dorp. Hij herkende me en probeerde de anderen over te halen om me met rust te laten omdat ik te jong was. Maar de andere soldaten weigerden: wij zijn ook ontvoerd toen we jong waren, waarom zouden we haar sparen?"

Mary wordt meegenomen door de rebellen. Het leven in het leger is erg zwaar: "We werden gedwongen om lange afstanden te lopen op blote voeten en we werden vaak geslagen. Ik heb veel mensen vermoord zien worden, voor-

al kinderen die probeerden te ontsnappen. Ik heb zelf onder dwang ook mensen vermoord. De rebellen dwongen me trouwen met een van de commandanten, die al 16 andere meisjes als 'vrouw' had."

"We trokken naar Soedan, waar ik een militaire training kreeg. Toen we terugkwamen in Oeganda moest ik meedoen met veel gevechten. Vaak overvielen we dorpen, waarbij we de huizen in brand staken en de kinderen ontvoerden."

"Op 15 juni 1998, ik zat toen 2 jaar in het leger, waren we op weg om het Lacor ziekenhuis te overvallen. Daar wilden we drugs en medicijnen halen. Onderweg wist ik ongemerkt uit de rij te komen. Omdat het midden in de nacht was, zag niemand dat ik ontsnapte. Ik dook plat op mijn buik in het gras en wachtte totdat de laatste uit de rij voorbij was. Toen rende ik zo hard ik kon terug de weg af die we gekomen waren."

"Ik wachtte tot het morgen werd en vroeg toen iemand de weg naar mijn huis. Na lang lopen kwam ik daar eindelijk aan. Ik klopte op de deur: 'Mama, mama, doe de deur open! Ik ben terug!' Maar mijn moeder herkende me niet en wilde de deur niet open doen. Gelukkig herkende ze me na een tijdje wel weer. Zij en de rest van de familie waren dolblij. Ze konden gewoon niet geloven dat ik het echt was, ze dachten dat ik dood was gegaan in het leger."

"Mijn vader meldde mijn terugkomst aan de dorpsoudsten. Zij adviseerden hem om mij meteen naar het World Vision centrum in Gulu te brengen. In het dorp was het voor mij niet veilig. Het regeringsleger zou kunnen denken dat ik nog steeds bij de rebellen hoorde en in het dorp was om te spioneren. Aan de andere kant zouden de rebellen me kunnen opsporen en opnieuw ontvoeren."

"We overvielen dorpen, staken de huizen in brand en ontvoerden de kinderen"

In het World Vision centrum kan Mary uitrusten en krijgt ze hulp bij het verwerken van alle gruwelijke dingen die ze heeft gezien en gedaan. Dat is niet zo makkelijk. Zoals bijna alle kinderen in het centrum heeft ze last van nachtmerries en ze kan zich moeilijk concentreren. Door veel te praten, en door haar belevenissen te tekenen en uit te beelden in toneelstukjes, leert ze langzaam weer een normaal leven op te bouwen. In het centrum leert ze voor kapper en schoonheidsspecialiste.

Mary werkt nu in een schoonheidssalon. De herinneringen aan het leger zal ze haar hele leven blijven meedragen.

3 - DE FEITEN OP EEN RIJTJE

Een kindsoldaat is iemand, jonger dan achttien, die deel uitmaakt van een leger of militaire groepering. In heel de wereld zijn er 36 landen waar kindsoldaten worden ingezet in oorlogen. Van deze landen zijn er 27 waar zelfs kinderen onder de 15 jaar deelnemen aan gevechten.

- Op dit moment zijn er over de hele wereld zo'n 300.000 kindsoldaten. Ze vechten mee in ongeveer 36 gewapende conflicten.
- Alleen al in Afrika worden 120.000 kinderen ingezet in gevechten.
- In El Salvador, Ethiopië en Oeganda is bijna een derde van de kindsoldaten een meisje.
- De meeste kindsoldaten zijn tussen de vijftien en achttien jaar oud, maar er vechten ook kinderen mee die pas zeven jaar oud zijn. De meeste kindsoldaten onder de vijftien zitten in een leger dat niet bij een regering hoort.
- 4 – 5 miljoen kinderen hebben door oorlog een psychologisch trauma

(Bron: Nederlandse coalitie tegen gebruik van kindsoldaten en Amnesty International)

De meeste kindsoldaten vochten de afgelopen jaren in Afghanistan, Myanmar (Birma), Paraguay, Colombia en Sierra Leone.

4 - WAAROM KINDSOLDATEN?

Kinderen hebben voor de legers die hen inzetten het voordeel dat ze makkelijker te intimideren zijn. Ze doen wat ze gezegd wordt, lopen minder snel weg en eisen niet snel salaris. Bovendien zijn kinderen heel geschikt om te spioneren, omdat ze zo klein en lenig zijn. Omdat er steeds meer lichte vuurwapens beschikbaar zijn, is het voor legerleiders steeds makkelijker om kinderen in te zetten.

De meeste kinderen worden gedwongen om zich bij het leger aan te sluiten. Ze worden net als Mary zomaar ontvoerd als ze boodschappen aan het doen zijn of ze worden meegenomen als het leger hun dorp overvalt. Tijdens die overval branden de legers de dorpen plat, vermoorden de volwassenen en nemen de kinderen mee. Vaak worden kinderen gedwongen toe te kijken hoe het leger hun ouders vermoordt, of ze moeten meehelpen familie of vrienden te doden. Je kunt je voorstellen dat kinderen het daarna wel uit hun hoofd laten om weg te lopen.

Sommige kinderen sluiten zich vrijwillig aan bij het leger. Deze kinderen zijn meestal, gescheiden van hun familie, ze hebben geen thuis, en hebben weinig onderwijs gehad. Wezen en vluchtelingen maken de meeste kans om bij het leger te worden ingelijfd. Omdat ze jong zijn en geen

onderwijs hebben gehad, begrijpen veel kinderen niet wat het betekent om te vechten in een leger. Ze zijn makkelijk om te praten met mooie verhalen over veel geld, eten en veiligheid. Pas in het leger komen ze erachter dat soldaat zijn geen pretje is, maar dan is het al te laat.

5 - WAT DOEN KINDEREN IN HET LEGER?

'Ik was zo bang dat ik dood zou gaan. Maar mijn vrienden waarschuwden me dat als de commandant zag dat ik bang was, hij me zou vermoorden. Dus ik moest doen alsof ik moedig was.' Charles, 12 jaar, Oeganda.

Als kinderen eenmaal bij een leger zijn ingelijfd worden ze ingezet als drager, bewaker, boodschapper, kok of spion. Veel kinderen worden gedwongen mee te doen met gevechten. Daar worden ze gebruikt om te vechten in de frontlinie of ze worden een mijnenveld ingestuurd om te ontdekken waar de mijnen liggen. Dit is heel gevaarlijk en veel kinderen sterven dan ook. Kindsoldaten worden gedwongen om te vechten en te moorden. Soms moeten ze zelfs hun eigen vrienden en familie doden. Als kinderen proberen te ontsnappen, worden andere kinderen gebruikt om ze te straffen.

Meisjes worden vaak gebruikt als seksslavin voor soldaten of ze worden net als Mary als 'vrouw' aan een commandant gegeven. Veel meisjes raken zwanger en worden zelfs met een kind hun rug nog het gevecht ingestuurd.

Drie jongens in Zuid-Soedan laten hun geweren zien. Als deel van de 'Jieh Bor' (het witte leger) staan deze jongens op wacht bij de dorpen terwijl hun broers en vaders meevechten in de burgeroorlog.

Safea is 14 jaar en woont in Sierra Leone. De littekens op zijn gezicht en hoofd zijn overblijfsels van jaren vechten in de burgeroorlog.

6 - GEVOLGEN

'Ik heb nog steeds nachtmerries en wordt schreeuwend wakker. Zelf als ik niet slaap heb ik nachtmerries. Ik hoor de rebellen dreigen dat ze me zullen vermoorden. Ik zie een lange lijn van doodsbangen kinderen vastgebonden met touwen en ik hoor rebellen bevelen om de kinderen te doden. 's Nachts wil ik geen fakkels zien. Fakkels herinneren me aan de nacht dat ik ontvoerd werd.' Pamela, 13 jaar, Oeganda

Als kinderen weten te ontsnappen of vrijgelaten worden omdat de oorlog is afgelopen, is de ellende nog niet voorbij. Veel kinderen zijn lichamelijk gewond geraakt, ze moeten bijvoorbeeld een arm of een been missen. Vaak zijn hun familieleden gestorven of ze zijn ze kwijtgeraakt. Altijd hebben kindsoldaten als ze uit het leger komen psychologische trauma's opgelopen. Ze hebben nachtmerries en flashbacks, ze kunnen zich niet concentreren en zijn voortdurend bang dat de rebellen terug zullen komen.

Kinderen die uit een leger komen, worden aan hun lot overgelaten. Ze moeten zelf hun weg terug zien te vinden naar huis. Lukt dat niet, of hebben ze geen familie meer om naar terug te keren, dan moeten ze zichzelf zien te redden op straat of in de bossen. Veel van deze kinderen komen in de criminaliteit terecht of keren weer terug naar het leger. Als ze wel de weg naar huis kunnen vinden is het erg moeilijk om weer een normaal leven te gaan leiden. Altijd heerst de angst dat de rebellen terug zullen komen en wraak zullen nemen op de ontsnapte soldaat en zijn of haar familie. Daarnaast werden kindsoldaten vaak gedwongen om mensen uit hun eigen dorp of zelfs uit hun eigen familie pijn te doen of zelfs te doden. Het is voor het dorp dan erg moeilijk om de ex-kindsoldaten te vergeven en weer bij hen te laten wonen.

7 - HET VERDRAG VAN DE RECHTEN VAN HET KIND OVER KINDSOLDATEN

In 1989 werd het verdrag rond de rechten van het kind opgesteld. Artikel 38 gaat over kindsoldaten. In gewoon Nederlands staat er dat de landen die het verdrag ondertekend hebben beloven geen kinderen jonger dan 15 jaar op te nemen in hun leger. Bijna alle landen in de wereld hebben het verdrag voor de rechten van het kind ondertekend, alleen Somalië en de Verenigde Staten hebben dit niet gedaan.

Artikel 38 (van het verdrag voor de rechten van het kind)
De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe eerbied te hebben voor en de eerbiediging te waarborgen van tijdens gewapende conflicten op hen van toepassing zijnde regels van internationaal humanitair recht die betrekking hebben op kinderen.

De Staten die partij zijn, nemen alle uitvoerbare maatregelen om te waarborgen dat personen jonger dan vijftien jaar niet rechtstreeks deelnemen aan vijandelijkheden.

De Staten die partij zijn, onthouden zich ervan personen jonger dan vijftien jaar in hun strijdkrachten op te nemen of in te lijven. Bij het opnemen of inlijven van personen die de leeftijd van vijftien jaar hebben bereikt, maar niet de leeftijd van achttien jaar, streven de Staten die partij zijn ernaar voorrang te geven aan diegenen die het oudste zijn. In overeenstemming met hun verplichtingen krachtens het internationale humanitaire recht om de burgerbevolking te beschermen in gewapende conflicten, nemen de Staten die partij zijn alle uitvoerbare maatregelen ter waarborging van de bescherming en de verzorging van kinderen die worden getroffen door een gewapend conflict.

Voor de hele verklaring van de rechten van het kind kun je kijken op <http://boes.org/un/dutun-b.html>
Voor een samenvatting in begrijpelijke taal: www.krb.tmfweb.nl/rechten

**"Kindsoldaten
lopen altijd
trauma's op"**

World Vision

*Kouch Ku Leng (19 jaar)
uit Cambodja leert lezen.
Ze is een ex-kindsoldaat
uit de burgeroorlog van
de Rode Khmer met het
regeringsleger. Na 20 jaar
is er eindelijk vrede.
World Vision helpt kinderen
als Leng (in Cambodja zeg
je de achternaam eerst)
met onderwijs en voedsel.*

8 - WAT DOET WORLD VISION

World Vision is lid van het comité voor de rechten van het kind, medevoorzitter van 'the Global Forum', (www.ngosat-unicef.org/About/globalforum.html) voorzitter van de 'global movement for children' (wereldwijde beweging voor kinderen) (www.gmfc.org), en lid van een comité van de VN dat zich bezighoudt met kinderen en geweld.

World Vision heeft projecten voor ex-kindsoldaten opgezet in Cambodja, Liberia, Colombia, Sierra Leone en Kosovo. In deze projecten worden ex-kindsoldaten geholpen hun trauma's te verwerken en hun leven weer op te pakken.

PROJECTVOORBEELD

In Gulu, Noord Oeganda, zijn twee opvangcentra voor ex- kindsoldaten die hebben weten te ontsnappen uit 'the lord's resistance army'. In deze centra vangt World Vision deze getraumatiseerde kinderen op. De kinderen worden door sport, spel en drama geholpen om hun trauma 's te verwerken. Ze kunnen er naar school of een vak leren. Vanuit het centrum wordt de familie van de kinderen opgezocht, zodat ze naar huis terug kunnen keren. Als de familie niet gevonden wordt kunnen de kinderen terecht bij een pleeggezin. Eenmaal thuis of bij een pleeggezin worden de kinderen en hun families geholpen om zich weer thuis te gaan voelen en hun leven weer op te pakken. World Vision Nederland steunt dit project.

Het opvangcentrum van World Vision in Noord-Oeganda.

WIE IS WORLD VISION EIGENLIJK?

World Vision is een van de grootste christelijke hulporganisaties ter wereld en streeft naar vrede, vrijheid, gerechtigheid en kansen voor iedereen. World Vision is sinds 1950 werkzaam en richt zich met name op kinderen zonder onderscheid te maken naar ras of geloof. World Vision werkt samen met de bevolking ter plekke, lokale kerken en organisaties als Unicef en de VN en is niet gebonden aan een bepaald kerk of groep.

9 - KOM IN ACTIE!

Je kunt direct op internet protesteren tegen het gebruik van kindsoldaten in Sierra Leone. Ga naar www.kindsoldaten.nl. Daar klik je in de linkerbalk op het woord 'coalitie'. Op deze pagina zie je hoe je een e-mail kunt sturen aan de president van Sierra Leone en zo kunt protesteren tegen de inzet van kindsoldaten.

Je kunt ook World Vision helpen om ex-kindsoldaten een betere toekomst te geven. Dat kan op verschillende manieren:

- Wordt zelf, met de hele klas, of met al je vrienden Global Aid Partner. Vanaf maar 2 euro per maand (per persoon) help je al om ex-kindsoldaten in Oeganda een normaal leven te geven. En dat is nog niet alles, want je helpt ook nog eens om straatkinderen op te vangen in Cambodja én je helpt slachtoffers van rampen! Kijk op www.globalaidpartners.nl voor meer informatie
- Je kunt allerlei leuke dingen organiseren om geld in te zamelen voor World Vision. Bijvoorbeeld:
- Je organiseert een klassenfeest waarvan je de opbrengst van de kaartjes aan World Vision geeft.
- Je wast alle auto's in de buurt en stuurt het geld dat je verdient door naar World Vision.

Laat je creativiteit erop los, dan kun je zelf vast ook nog een hoop verzinnen!

Tamba is 9 jaar. Hij vecht al een jaar lang voor de RUF, een rebel-lenleger in Sierra Leone. Hij wil graag ophouden met vechten en terug naar school. Help jij hem daarbij?

10 - HANDIGE (WEB)ADRESSEN

www.wvi.org (engels)

De internationale site van World Vision, met links naar de websites van alle kantoren in de wereld.

Stg. African Centre

Postbus 8084, 3009 AB Rotterdam. Tel. (0 10) 4140449

Gratis Activiteitenlijst: meer dan 100 verschillende activiteiten, workshops, verhuur van Afrikaanse spullen (hutten, kleding, tenten), programma's voor scholen etc. (alles tegen betaling).

Centrum voor mondiaal onderwijs

Tel. (024) 3613074 / www.cmo.nl Zij hebben o.a. een scriptie-service en nog veel meer informatie.

CNV-Jongerenorganisatie

Tel. (030) 2913715. Doelstelling: jongeren bewust maken m.b.t. Ontwikkelings-samenwerking. Hebben lesprogramma's, brochures, thema-avonden e.d.

COS-Nederland

Tel. (040) 2440699. Zij kunnen je allerlei informatie geven omtrent internationale samenwerking. Bel voor het dichtstbijzijnde centrum bij jou in de buurt.

Dienst Voorlichting -informatiebalie Ministerie van Buitenlandse Zaken

Postbus 20061, 2500 EB DEN HAAG. Tel. (070) 3486486

Folders over o.a.: armoede, bevolking, onderwijs, gezondheid, milieu, vrouwen. Boekje 'Voedselzekerheid en ontwikkelings-samenwerking'. Tijdschrift Internationale Samenwerking.

Kindsoldaten

www.kindsoldaten.nl veel informatie en links. Informatie over kindsoldaten en handige links: www.watoto.nl

UNICEF (+ NL coalitie tegen het gebruik van kindsoldaten), Postbus 30603, 2500 GP Den Haag, 070-3339333, fax: 070-382 47 74, www.unicef.nl.

Olara Otunnu

De VN speciale afgevaardigde voor oorlogskinderen:
<http://www.un.org/special-rep/children-armed-conflict/fsoldiers.htm>

Landeninformatie

www.buza.nl algemene landeninformatie.

www.viva.org Onder het kopje 'tell me about' staat veel informatie over 'Children at Risk'. Hier staat informatie over straatkinderen, kindsoldaten en nog veel meer

Unesco

Tel. (020) 3421777 Organisatie van de VN voor Onderwijs & Opvoeding, Wetenschap, Cultuur & Communicatie.

CIA (engels) www.cia.gov/cia/publications/factbook
Alle feiten van alle landen ter wereld op een rijtje!

11 - IDEEËN VOOR LERAREN

Organiseer een klassendiscussie met als stellingen

- De minimale leeftijd waarop iemand het leger in mag moet overal 18 jaar zijn.
- In Nederland mogen geen speelgoedgeweren meer verkocht worden
- Stel: Je beste vriend wordt ontvoerd door rebellen en gedwongen jouw familie te vermoorden. Na jaren ont-snapt hij en komt terug in het dorp. Wat doe je?

Laat de leerlingen een verhaal schrijven over kindsoldaten

Laat de leerlingen een tekening, schilderij of andere creatieve uiting maken met als thema 'kindsoldaat'

Besteed in de les aandacht aan kinderrechten en vergelijk deze rechten met de situatie van kindsoldaten.

Een aantal ideeën voor acties om geld in te zamelen voor de ex-kindsoldaten:

- Ga met de hele klas de stad in om schoenen te poetsen
- Verzamel lege flessen
- Verzamel oud papier in en verkoop dit

Word met de hele klas Global Aid Partner (kijk op www.globalaidpartners.nl)

Wilt u meer informatie of hulp bij het organiseren van de actie, neem dan gerust contact met ons op.